

ХОНМБ
1945

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ОБЛАСНА НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА»
Відділ наукової медичної інформації
та бібліографії

**Серцево-судинні і неврологічні
захворювання та депресивні розлади в
геріатричній практиці**

Анотований бібліографічний покажчик

м. Херсон

2017

Відділ наукової медичної інформації та бібліографії пропонує бібліографічний покажчик **"Серцево-судинні і неврологічні захворювання та депресивні розлади в геріатричній практиці"**. Покажчик містить статті з періодичних видань, посібники, інформаційні листи, матеріали науково-практичних конференцій, в яких розглянуті питання профілактики, діагностики, лікування артеріальної гіпертензії, серцево-судинних захворювань, когнітивних та депресивних розладів у пацієнтів похилого і старечого віку.

При підготовці покажчика, використано видання 2013-2017 рр. Бібліографічні описи в покажчику складено відповідно до вимог ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Матеріали в межах розділів згруповано в алфавітному порядку.

Книги, журнали, інформаційні листи, представлені в покажчику, можна отримати в Херсонській обласній науковій медичній бібліотеці.

З електронною версією покажчика "" можна ознайомитися на сайті: <http://www.khonmb.org.ua/bibliographic/bibliographic-index.html>.

Покажчик розраховано на сімейних лікарів, ендокринологів, кардіологів, неврологів, лікарів загальної практики-сімейної медицини, терапевтів, геріатрів, реабілітологів, лікарів-інтернів, слухачів курсів післядипломної освіти.

1. Серцево-судинні захворювання

1. Агранович, Н. В. Организация и роль занятий физическими упражнениями с лицами пожилого и старческого возраста, имеющими сердечно-сосудистую патологию [Электронный ресурс] / Н. В. Агранович, А. С. Анопченко, В. О. Агранович // Таврический медико-биологический. - 2014. - Том 17, N 2. - С. 7-12.

В статье рассматриваются проблемы сохранения и укрепления здоровья, рационального образа жизни, повышение функциональных возможностей лиц пожилого и старческого возраста. Изучено влияние занятий физической культурой на показатели качества жизни у пожилых людей с сердечно-сосудистой патологией. Даются рекомендации по содержанию и направленности комплекса упражнений оздоровительной физической культуры у кардиологических больных пожилого и старческого возраста.

2. Біляєва, О. О. Медикаментозна корекція агрегації тромбоцитів як профілактика прогресування хронічної венозної недостатності у пацієнтів похилого й старечого віку при хронічних захворюваннях вен нижніх кінцівок [Текст] / О. О. Біляєва, В. В. Крижевський, М. І. Балінська // Клінічна хірургія. - 2017. - N 7. - С. 28-30. - Бібліогр.: с. 30.

Представлено клінічне дослідження терапевтичної ефективності лікарського засобу Плестазол.

3. Воронков, Л. Г. Хроническая сердечная недостаточность у пациентов пожилого возраста [Текст]: [диагностика, лечение] / Л. Г. Воронков // Кровообіг та гемостаз. - 2013. - N 3/4. - С. 107-111.

4. Врожденные пороки сердца у пациентов среднего и старшего возраста: научное соглашение АНА (2015) [Текст] // Medicine review. - 2015. - N 3. - С. 16-24.

Представлены рекомендации Американской ассоциации сердца по наблюдению и лечению пациентов среднего и старшего возраста с врожденными пороками сердца.

5. Вторичная профилактика атеросклеротических сердечно-сосудистых заболеваний у пожилых больных (АНА, 2013) [Текст]: [в таблицах] // // Medicine review . - 2014. - N 2. - С. 66.

6. Вторичная профилактика атеросклеротических сердечно-сосудистых заболеваний у пожилых больных: научное соглашение АНА (2013) [Текст] / подгот. Н. Мицьо // Medicine review. - 2014. - N 1. - С.53-65.

7. Ефективність лікування хворих старших вікових категорій з постімплантаційною фібриляцією передсердь [Текст] / О. В. Синяченко [та ін.] // Український терапевтичний журнал. - 2016. - N 4. - С. 82-88.

В результаті дослідження автори прийшли до висновку, що ліпосомальні препарати високоефективні у хворих старших вікових груп з постімплантаційною фібриляцією передсердь, і їх слід призначати додатково до основного медикаментозного лікування (аміодарон, бета-адреноблокатори, інгібітори ангіотензинперетворюючого ферменту, сартани, статини).

8. 616.12-008.46-085-053.9 Жарінова, В. Ю. Вибір бета блокатора в залежності від рівня фактора росту нервів у хворих на хронічну серцеву недостатність у похилому віці [Текст]: інформаційний лист. Вип.2 з проблеми "Геронтологія і геріатрія" / В. Ю. Жарінова, Л. А. Бодрецька, Галецький О.Ю. - Київ: Укрмедпатентінформ, 2017. - 4 с.

Наведено рекомендації щодо застосування карведилолу та небівололу у хворих на хронічну серцеву недостатність у похилому віці.

9. Жаринова, В. Ю. Эффективность применения L-аргинина в лечении хронической сердечной недостаточности у больных с ишемической болезнью сердца пожилого возраста [Текст] / В. Ю. Жаринова, Ж. С. Бутинец, Л. А. Павленко // Семейна медицина. - 2014. - N5. - С. 47-52.

Представлена схема применения L-аргинина (Тивортин) у больных пожилого возраста с хронической сердечной недостаточностью.

10. Зинченко, Ю. В. Клинический случай успешного лечения атипичного трепетания предсердий у больного старческого возраста [Текст] / Ю. В. Зинченко, А. В. Доронин, О. Ю. Марченко // Український кардіологічний журнал. - 2013. - N 3. - С. 96-100.

11. Использование нестероидных противовоспалительных препаратов при сердечно-сосудистых заболеваниях [Текст] // НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия. - 2016. - N 9. - С. 33

12. Катеренчук, І. П. Фібриляція передсердь та антитромботична терапія в осіб похилого віку [Текст] / І. П. Катеренчук, В. М. Ждан, І. Ф. Шумейко // Аритмологія. - 2017. - N 2. - С. 38-39.

Матеріали VII Науково-практичної конференції Асоціації аритмологів України, 18-19 травня 2017 р. м. Київ.

13. Клініка, діагностика, тактика лікування ускладнень мультифокального атеросклерозу у 67-річного хворого [Текст] / І. І. Кобза [та ін.] // Львівський медичний часопис = Acta Medica Leopoliensia. - 2016. - Том 22, N 2. - С. 58-62.

14. Кутовий, В. І. Догоспітальний тромболізис при гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST у людей літнього віку [Текст] / В. І. Кутовий // Медицина неотложных состояний. - 2013. - N 2. - С.97-99.

15. Кутовой, В. И. Особенности клиники и оказания экстренной медицинской помощи больным с острым инфарктом миокарда пожилого возраста [Текст] / В. И. Кутовой // Медицина неотложных состояний. - 2013. - N 2. - С. 117-121.

В статье освещены особенности диагностики инфаркта миокарда, особенности оказания неотложной помощи при остром коронарном синдроме у пожилых и старых людей.

16. Ларина, В. Н. Хроническая сердечная недостаточность: особенности клинических проявлений в пожилом возрасте [Текст] / В. Н. Ларина, Б. Я. Барт // Новости медицины и фармации: тематический номер "Кардиология". - 2015. - N 546. - С. 25-28.

17. Лікування рефрактерної стенокардії напруження у пацієнтів старечого віку і довгожителів [Текст] / О. А. Єпанчіцева [та ін.] // Кардіохірургія та інтервенційна кардіологія. - 2016. - N 2. - С. 36-40.

У статті наведено клінічний приклад, який ілюструє проблеми й можливості лікування рефрактерної стенокардії в пацієнтів старечого віку і довгожителів. Основною підставою для звернення до лікаря у цьому випадку була стенокардія, яку не вдалося усунути навіть після ендovasкулярних втручань і операції аортокоронарного шунтування. Крім того, незважаючи на антиаритмічну терапію, спостерігалися часті епізоди фібриляції передсердь. Призначення ранолазину додатково до фонового лікування забезпечило поліпшення різних компонентів якості життя, очевидно, за рахунок зменшення стенокардії та профілактики пароксизмів фібриляції передсердь.

18. Методи лікування ішемічної хвороби серця у пацієнтів похилого та старечого віку [Текст] / Ю. В. Панічкін [та ін.] // Серце і судини. - 2013. - N 4. - С. 123-128.

В статті розглянуті особливості лікування ішемічної хвороби серця у пацієнтів похилого та старечого віку. Наведені клінічні випадки.

19. Многоцентровое рандомизированное сравнительное исследование урапидила и нитроглицерина у пожилых пациентов с сердечной недостаточностью в сочетании с артериальной гипертензией и сахарным диабетом [Текст] / W. Yang [et al.] // Медицина неотложных состояний. - 2015. - N 7. - С. 69-77.

20. 616.127-005.4-085-053.9 Особливості фармакотерапії ішемічної хвороби серця на тлі супутніх цукрового діабету 2-го типу та анемії в осіб літнього та старечого віку [Текст]: (методичні рекомендації) / уклад.: М.Ю. Коломоець [та ін.]. - Київ: Укрмедпатентінформ, 2016. - 20с.

У методичних рекомендаціях наведено теоретичне узагальнення даних літератури та нове вирішення наукової задачі, що полягає у встановленні клінічних особливостей перебігу ішемічної хвороби серця (ІХС) на тлі супутніх анемічного синдрому та цукрового діабету 2-го типу в осіб літнього та старечого віку. Запропонована методика диференційованого лікування хворих на ІХС, цукровий діабет 2-го типу та анемію, що полягає у додатковому призначенні блокатора рецепторів ангіотензину II телмісартану у дозі 40 мг на день впродовж 3-х місяців, дозволяє досягти більш вираженого глікемічного контролю, покращити ліпідний спектр крові у бік зниження індексу атерогенності, що проявляється позитивним впливом на клінічний перебіг основного та супутнього захворювань та кращим прогнозом у хворих літнього та старечого віку.

21. Пентоксифиллин (Латрен®) в лечении больных пожилого возраста с коронарогенной хронической сердечной недостаточностью [Текст] / В. Ю. Жаринова [и др.] // Український медичний часопис. - 2014. - N 6. - С.101-105.

22. Рекомендації з діагностики та лікування хронічної серцевої недостатності Асоціації кардіологів України та Української асоціації фахівців із серцевої недостатності [Текст] / Л. Г. Воронков [та ін.] // Український кардіологічний журнал. - 2013. - Додаток 1. - С. 6-44.

23. Стаднюк, Л. А. Діагностика серцевої недостатності у людей літнього віку [Текст] / Л. А. Стаднюк // Серцева недостатність. - 2013. - N2. - С. 14-19.

24. Сучасні методи лікування STEMI у хворій старечого віку [Текст] / М. М. Потяженко [та ін.] // Український медичний часопис. - 2017. - N 3. - С. 136-138. - Бібліогр.: с. 138.

У статті наведено клінічний випадок гострого інфаркту міокарда хворої старечого віку. Продемонстровано результати застосування сучасних діагностичних і лікувальних методів (коронаровентрикулографія, стентування, тромболітична терапія), а також оцінено функціонування уражених коронарних судин, незважаючи на велику кількість ускладнень у найгостріший та гострий період і старечий вік пацієнтки.

25. Темникова, Е. А. Хроническая сердечная недостаточность у лиц старшего возраста [Текст] / Е. А. Темникова // Лечащий врач. - 2013. - N 10. - С. 81-84.

В статье рассмотрены вопросы диагностики и терапии хронической сердечной недостаточности у лиц пожилого возраста.

26. Шевелев, В. И. Эффективность и безопасность различных способов антитромботической терапии у больных с неклапанной фибрилляцией предсердий в зависимости от возраста [Текст] / В. И. Шевелев, С. Г. Канорский // Кардиоваскулярная терапия и профилактика. - 2013. - Том 12, N 1. - С. 46-53.

В статті представлено порівняння ефективності та безпеки варфарину, дабігатрану та клопидогрелю при профілактиці тромбоемболій у пацієнтів з неклапанною фібриляцією передсердь в залежності від віку. При виборі антитромботичної терапії у хворих в віці 65-74 років з неклапанною ФП дабігатран та клопидогрелі можуть розглядатися як прийнятні альтернативи варфарину.

27. Шейко, С. О. Особливості лікування життєво небезпечних шлуночкових порушень ритму у хворих з хронічною серцевою недостатністю ішемічного генезу і безболівою ішемією міокарда [Текст] / С.О. Шейко, В.А. Василенко // Сімейна медицина. - 2015. - № 3. - С.174-177.

В статті наведені результати дослідження ефективності бета-адреноблокаторів з вазодилатувальними властивостями у лікуванні життєво небезпечних шлуночкових аритмій у хворих похилого віку з хронічною серцевою недостатністю ішемічного генезу, анемічним синдромом і безболівою ішемією міокарда.

28. Эффективность бета-блокаторов у пожилых пациентов с ишемической болезнью сердца, осложненной хронической сердечной недостаточностью с различным титром ААт к β-адренорецепторам [Текст] / В. Ю. Жаринова [и др.] // Журнал неврологии ім. Б.М. Маньковського. - 2016. - Т. 4, № 2. - С. 53-57.

В статті приведені результати вивчення ефективності терапії бета-блокаторами 70 пацієнтів в віці $69,5 \pm 7,9$ років з діагнозом ІБС: стабільна стенокардія напруження II-III функціонального класу, серцева недостатність ІА ст.

29. Nanchen, D. Влияние частоты сердечных сокращений в покое на заболеваемость СН и сердечно-сосудистую смертность у лиц старческого возраста: роль системного воспаления и эндотелиальной дисфункции [Текст]: [результаты исследования PROSPER] / D. Nanchen, D. Scott, J. Gussekloo // Серцева недостатність. - 2013. - № 3. - С. 55-57.

1.1 Артеріальна гіпертензія: профілактика, лікування

1. Антонюк-Щеглова, І. А. Ефективність застосування мелатоніну у пацієнтів літнього віку з гіпертонічною хворобою [Текст] / І. А. Антонюк-Щеглова, О. В. Бондаренко // Кровообіг та гемостаз. - 2013. - № 3/4. - С.132-137.

В статті наведено результати дослідження застосування мелатоніну в якості антигіпертензивної монотерапії у пацієнтів літнього віку з гіпертонічною хворобою II стадії та артеріальною гіпертензією I-го ступеня.

2. Артеріальна гіпертензія у пацієнтів літнього віку: практичні аспекти лікування [Текст] // Практична ангіологія. - 2013. - № 3. - С. 5-11.

Пропонується огляд статті провідних зарубіжних спеціалістів стосовно особливостей лікувальної тактики при артеріальній гіпертензії у пацієнтів похилого віку. Розглянуті різні клінічні випадки артеріальної гіпертензії.

3. 616.12-008.331.1-053.9 Артериальная гипертензия в пожилом возрасте [Текст]. - [б.м.] : [б.и.], [2014]. - 8 с.

Авторами проведен анализ некоторых значительных клинических исследований. Продемонстрированы преимущества комбинированной терапии (нитрендипином и эналаприлом) у пациентов с АГ пожилого возраста.

4. Бабляк, С. Д. Ефективність лерканідипіну в пацієнтів похилого віку з неконтрольованою артеріальною гіпертензією [Текст] / С. Д. Бабляк // Український кардіологічний журнал. - 2014. - № 6. - С. 54-59.

Наведена схема лікування лерканідипіном артеріальної гіпертензії пацієнтів похилого віку.

5. Багрий, А. Э. Артериальная гипертензия у лиц пожилого возраста: возможности применения индапамида [Текст] / А. Э. Багрий // Артериальная гипертензия. - 2013. - № 2. - С. 39-42.

6. Базилевич, А. Я. Місце блокаторів бета-адренорецепторів у лікуванні артеріальної гіпертензії у пацієнтів літнього віку [Текст] / А. Я. Базилевич // Ліки України. - 2014. - № 1. - С. 15-18.

Описано використання небівололу при лікуванні артеріальної гіпертензії у літніх людей.

7. Давыдова, И. В. Гипертоническая болезнь имеет разные лица [Текст] / И. В. Давыдова // Ліки України. - 2014. - № 7/8. - С. 48-54.

В статье рассматриваются особенности диагностики и лечения артериальной гипертензии (АГ) у пациентов с коморбидными заболеваниями. Особое внимание уделено особенностям выбора и взаимодействия различных классов антигипертензивных препаратов в условиях полипрагмазии. Показана эффективность применения ингибиторов ангиотензинпревращающего фермента, в частности лизиноприла, при лечении АГ у лиц пожилого возраста, при наличии целого ряда коморбидных заболеваний на основании результатов проведенных клинических исследований и собственных наблюдений.

8. Ена, Л. М. Артериальная гипертензия в старости [Текст] / Л. М. Ена, Н. Г. Ахаладзе // Артериальная гипертензия. - 2013. - № 3. - С. 21-28.

В обзоре представлены данные о возрастзависимой динамике артериального давления (АД) и распространенности артериальной гипертензии. Акцентируется внимание на роли АД как наиболее значимого фактора риска в старости, в значительной мере определяющего пандемический рост заболеваемости сердечной недостаточностью, фибрилляцией предсердий, деменцией сосудистого и альцгеймеровского типа. Наряду с изолированной систолической гипертензией, обсуждаются такие характерные для гериатрического контингента особые формы АГ, как псевдогипертензия, ортостатическая, офисная, маскированная. Наряду с гипертензивными состояниями в старости в условиях коморбидности растет частота гипотензивных состояний – постпрандиальной и постуральной гипотензии, сопряженных с дополнительным риском заболеваемости и смертности.

9. Єна, Л. М. Ефективність і безпечність S-амлодипіну в лікуванні пацієнтів похилого віку з гіпертонічною хворобою [Текст] / Л.М. Єна, В.Є. Кондратюк // Український кардіологічний журнал. - 2013. - N 1. - С.89-95.

10. Ефективність та безпечність розувастатину у пацієнтів з артеріальною гіпертензією та супутньою патологією похилого віку [Текст] / О. В. Найдюнова [та ін.] // Здоров'я суспільства. - 2016. - Том 5, N 3/4. - С. 118-119.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сьогодні та перспективи розвитку сімейної медицини», 27-29 жовтня 2016 р. м. Київ.

11. Заздравнов, А. А. Гіпертонічна хвороба у пацієнтів похилого віку: акцент на соціальні аспекти захворювання [Текст] / А. А. Заздравнов // Сімейна медицина. - 2016. - N 2. - С. 87-89. - Бібліогр.: с. 88-89.

У статті представлено соціальну характеристику пацієнтів похилого віку з гіпертонічною хворобою. Показана роль сімейного лікаря у профілактичному навчанні пацієнтів стосовно формування здорового способу життя та зменшення патогенного впливу негативних соціальних чинників.

12. Лікування артеріальної гіпертензії у осіб старшого віку [Текст] / підготувала Н. Ткаченко // Рациональная фармакотерапия. - 2015. - N 2. - С.19-24.

Наведені рекомендації Польської колегії сімейних лікарів, Польського товариства артеріальної гіпертензії, Польського товариства геронтологів (2013 р.).

13. Морозова, Т. Е. Фармакотерапія артеріальної гіпертензії у пожилых больных [Текст] / Т. Е. Морозова, О. А. Вартанова, М. В. Лукина // Лечащий врач. - 2014. - N 7. - С. 32-36.

В статье рассмотрены особенности артериальной гипертензии и особенности фармакокинетики и фармакодинамики лекарственных препаратов у пожилых, принципы антигипертензивной терапии и выбор антигипертензивных препаратов у лиц пожилого и старческого возраста.

14. Петров, В. Н. Артериальная гипертензия у пожилых [Текст] / В. Н. Петров, В. А. Лапотников // Медицинская сестра. - 2013. - N 6. - С. 12-17.

Изложены причины, принципы диагностики, профилактики и лечения артериальной гипертензии у пожилых и старых людей. Приведены основные составляющие сестринского ухода при этом заболевании.

15. Приходько, В. Ю. Артеріальна гіпертензія і вік: поширення, особливості перебігу та ускладнення [Текст] / В. Ю. Приходько, Л. А. Стаднюк, О. А. Кононенко // Сімейна медицина. - 2015. - N 1. - С. 93-98.

16. Приходько, В. Ю. Лікування артеріальної гіпертензії у пізньому онтогенезі [Текст] / В. Ю. Приходько, Л. А. Стаднюк, О. А. Кононенко // Сімейна медицина. - 2015. - N 3. - С. 260-266.

В огляді представлені рекомендації з ведення літніх хворих з артеріальною гіпертензією. На підставі аналізу сучасних гайдлайнів, досліджень і клінічних спостережень фахівців наведені рекомендації з лікування хворих похилого віку з різними факторами ризику і супутньою патологією.

17. Рекомендации Европейского общества гипертензии и Европейского кардиологического общества по ведению больных с артериальной гипертензией (2013 г.) [Текст]: [...пожилого возраста (в таблицах)] / подготовила: Л.Л.Сидорова // Therapia. Український медичний вісник. - 2014. - N 1. - С. 60.

18. 616.12-008.331.1 Скибчик, В. А. Прогнозування виникнення резистентної артеріальної гіпертензії у пацієнтів старших вікових груп [Текст]: інформаційний лист. Вип.12 з проблеми "Терапія" / В. А. Скибчик, С. Д. Бабляк. - Київ : Укрмедпатентінформ, 2016. - 4 с.

Авторами пропонується для впровадження в практику сімейних лікарів, кардіологів і терапевтів методику анкетної оцінки виникнення РАГ у пацієнтів обох статей старших вікових груп. Використання даного підходу допомагатиме практичному лікарю визначити потребу в додаткових лабораторних та інструментальних обстеженнях, інтенсифікувати терапію з метою профілактики ускладнень АГ.

19. Скибчик, В. А. Резистентна гіпертензія у пацієнтів похилого та старечого віку: демографічні, клінічні, гемодинамічні та лабораторні особливості [Текст] / В. А. Скибчик, С. Д. Бабляк, Ю. О. Матвієнко // Ліки України. - 2014. - N 2. - С. 51-54.

20. Скибчик, В. А. Шкала прогнозування виникнення резистентної артеріальної гіпертензії у пацієнтів похилого та старечого віку [Текст] / В.А. Скибчик, С. Д. Бабляк // Артериальная гипертензия. - 2015. - N 5. - С.68-72.

У статті розглядається взаємозв'язок між наявністю певних демографічних особливостей, окремих факторів ризику, варіантів супутньої патології, гемодинамічних показників та процесом виникнення резистентної артеріальної гіпертензії. Наведені приклади вже існуючих прогностичних та діагностичних шкал, що широко застосовуються у різних галузях медицини (неврології, кардіології, ендокринології) з подібною метою. На підставі аналізу інформації, отриманої за допомогою сучасних міжнародних досліджень, та власного клінічного досвіду зроблена спроба створення шкали з прогнозування виникнення резистентної артеріальної гіпертензії у пацієнтів обох статей похилого (60-74 роки) та старечого віку (75-89 років). Виділені 4 прогностичні групи ризику даної патології, розглянуті особливості використання шкали у клінічній практиці на прикладах 2 пацієнтів.

21. Современные возможности нейропротекции при артериальной гипертензии у пожилых: роль нитрендипина [Текст] / В. Мицьо // Medicine review. - 2014. - N 3. - С. 35-40; Medicine review. - 2014. - Спецвып. "Кардиологический альманах - 2014". - С. 169-180.

22. 616.12-008.331.1-085-053.9 Спосіб лікування хворих похилого віку з артеріальною гіпертензією та когнітивними порушеннями [Текст]: інформаційний лист. Вип.2 з проблеми "Загальна практика - сімейна медицина" / О.М. Біловол [та ін.]. - Київ: Укрмедпатентінформ, 2017. - 4 с.

Авторами запропоновано спосіб лікування хворих похилого віку з артеріальною гіпертензією та когнітивними порушеннями шляхом додавання до антигіпертензивної терапії комбінованого препарату Олатропил (пірацетам 250 мг + гамма-аміномасляна кислота 125 мг). Ефективність способу доказана на підставі проведення клінічних досліджень.

23. Таратухин, Е. О. Антагонисты рецепторов ангиотензина: в ногу со временем [Текст] / Е. О. Таратухин // Кардиоваскулярная терапия и профилактика. - 2013. - Том 12, N 3. - С. 55-57.

Обзор посвящен блокаторам рецепторов ангиотензина II первого типа как одному из новых и перспективных классов средств, применяемых при артериальной гипертензии. Показано, что кроме собственно антигипертензивного эффекта, эти препараты обладают множеством других преимуществ. Приводится ряд исследований олмесартана, результаты его крупных, многоцентровых, и рандомизированных испытаний.

24. Целуйко, В. Й. Лечение пожилых пациентов с артериальной гипертензией в Украине: рекомендации и реальная практика [Текст]: результаты исследования СИСТЕМА-2 / В. Й. Целуйко // Здоров'я України XXI сторіччя: медична газета. - 2017. - N 19. - С. 28-29.

В обзоре описано применение Арифамы у пациентов с артериальной гипертензией старше 55 лет.

25. Экспертное мнение рабочей группы Европейского общества гипертензии и Европейского общества гериатрической медицины по лечению артериальной гипертензии у астенизированных лиц старческого возраста [Текст] // Артериальная гипертензия. - 2016. - N 4. - С. 91-100. - Библиогр.: с. 98-100.

2. Неврологічні захворювання

1. Баринов, А. Н. Боль и старение - особенности лечения пожилых пациентов: [...с полинейропатией] [Текст] / А. Н. Баринов, Л. Т. Ахмеджанова, К. А. Махинов // Здоров'я України XXI сторіччя: медична газета. - 2017. - N 1. - С. 38-40.

2. Бачинская, Н. Ю. Холинергическая стратегия в терапии когнитивных нарушений у пациентов пожилого и старческого возраста [Текст] / Н. Ю. Бачинская, О. О. Копчак // Міжнародний неврологічний неврол. журнал. - 2014. - N 2. - С. 84-92.

В статье рассматриваются вопросы лечения когнитивных дисфункций у пациентов пожилого и старческого возраста; подчеркивается, что на сегодняшний день воздействие на систему нейротрансмиттеров головного мозга является одним из наиболее перспективных направлений в лечении данной патологии. Одним из препаратов, действующих в этом направлении, является холина альфосцерат (Глиатилин), эффективность и безопасность применения которого подтверждена в европейских и украинских исследованиях.

3. Долженко, М. Профилактика цереброваскулярных заболеваний у больных сахарным диабетом: взгляд кардиолога [Текст] / М. Долженко, Л. Грубьяк // Діабет. Ожиріння. Метаболічний синдром. - 2016. - N 4. - С. 84-90. - Библиогр.: с. 90.

В роботі представлено огляд методів профілактики цереброваскулярних захворювань у хворих на цукровий діабет, а також наведено клінічний випадок профілактики інсульту у пацієнтки 69 років.

4. Ефективність лікування донепезилу гідрохлоридом хворих похилого віку із синдромом деменції альцгеймерівського і судинного типу залежно від поліморфізму гена апоЕ [Текст] / Н. Ю. Бачинська [та ін.] // Український неврологічний журнал. - 2014. - N 1. - С. 107-115.

5. Ефективність цитиколіну при когнітивних порушеннях [Текст] / підготувала: І. Сидоренко // НейроNEWS: Психоневрологія і нейропсихіатрія. - 2017. - Спецвип. №1: Хвороби похилого і старечого віку. - С. 40-42.

6. Застосування цитиколіну в терапії когнітивних порушень при цереброваскулярних захворюваннях [Текст] / підготувала: В. Лисиця // Практична ангіологія. - 2016. - N 1. - С. 30-33.

Представлено огляд статті М. Milani, в якій проведена оцінка наявних в літературних джерелах даних щодо ефективності і безпеки цитиколіну, як препарату допоміжної терапії хронічних дегенеративних захворювань нервової системи в осіб похилого віку.

7. Клініко-нейропсихологічна і нейрофізіологічна ефективність препарату Проноран® у хворих похилого віку з синдромом помірних когнітивних порушень [Текст] / Н. Ю. Бачинська [та ін.] // Міжнародний неврологічний журнал. - 2013. - N 4. - С. 41-48.

8. Комбінація мемантину і мелатоніну при умерених когнітивних порушеннях в пожитому віці: можливі клінічні перспективи [Текст] / В. В. Захаров [и др.] // Неврологічний журнал. - 2013. - Том 18, N 6. - С. 40-48.

9. Копчак, О. О. Депресивні розлади та цереброваскулярна патологія: патофізіологічні передумови взаємозв'язку, особливості клінічного перебігу та лікувальної тактики [Текст] / О. О. Копчак // Міжнародний неврологічний журнал. - 2017. - N 2. - С. 95-105.

В статті висвітлені сучасні підходи до лікування судинних депресивних розладів (ДР) із застосуванням антидепресантів. З огляду на поліфункціональні властивості та особливості механізму дії обґрунтовано безпечність та доцільність застосування тразодону в лікуванні ДР, коморбідних із цереброваскулярною патологією.

10. Коркушко, О. В. Возрастные особенности мозгового кровообращения, умственной работоспособности в условиях гипоксии у здоровых людей пожилого возраста с различным типом старения - физиологическим и ускоренным (преждевременным) [Текст] / О. В. Коркушко, Е. Д. Осьмак // Кровообіг та гемостаз. - 2013. - N 2. - С.7-26.

11. Крамар, Ю. А. Актуальні питання геронтології [Текст] / Ю. А. Крамар // *НейроNEWS: Психоневрологія і нейропсихіатрія.* - 2017. - Спецвип. №1: Хвороби похилого і старечого віку. - С. 10-11.

В статті розглянуті питання надання допомоги особам з когнітивними розладами, антитромботичної та антиагрегантної терапії та проблеми доглядача.

12. 616.831-005.1-085-053.9 Кузнецов, В. В. Спосіб корекції енергетичного обміну у хворих похилого віку, що перенесли атеротромботичний інсульт [Текст]: інформаційний лист. Вип.2 з проблеми "Геронтологія і геріатрія" / В. В. Кузнецов, М. С. Єгорова, О. В. Семьонова. - Київ: Укрмедпатентінформ, 2016. - 4 с.

Авторами пропонується застосування Цитофлавіну для підвищення ефективності реабілітації хворих похилого віку, що перенесли ішемічний інсульт.

13. Кузнецова, С. М. Влияние препарата Билобил интенс на функциональное состояние центральной нервной системы у больных пожилого возраста, перенесших ишемический инсульт [Текст] / С. М. Кузнецова, Д. В. Шульженко, В. В. Кузнецов // *Міжнародний неврологічний журнал.* - 2016. - N 8. - С. 29-33; 2017. - N 2. - С. 69-74.

В статье представлен клинико-инструментальный анализ влияния препарата Билобил интенс на функциональное состояние центральной нервной системы у больных пожилого возраста, перенесших ишемический инсульт (в ранний восстановительный период). Отмечается положительное влияние препарата на общее состояние больных, когнитивные функции, неврологический статус, качество жизни, социально-бытовую адаптацию, также происходит гармонизация структуры биоэлектрической активности головного мозга и улучшение церебральной гемодинамики, что дает авторам основание рекомендовать включение препарата Билобил интенс в систему комплексной медикаментозной реабилитации больных, перенесших ишемический инсульт.

14. Кузнецова, С. М. Особенности функционального состояния мозга у больных пожилого возраста, перенесших ишемический инсульт [Текст] / С. М. Кузнецова // *Здоров'я України XXI сторіччя: медична газета.* - 2016. - N 6. - С. 17.

Описаны патогенетические особенности церебральной гемодинамики у пациентов пожилого возраста, перенесших ишемический инсульт, а также эффективные методы коррекции ишемических нарушений.

15. Лікування афективних і тривожних розладів у осіб похилого віку [Текст] / підготувала: І. Сидоренко // *НейроNEWS: Психоневрологія і нейропсихіатрія.* - 2017. - Спецвип. №1: Хвороби похилого і старечого віку. - С. 58-59.

16. Маньковский, Н. Б. Синдром умеренных когнитивных нарушений и старение [Текст] / Н. Б. Маньковский, Н. Ю. Бачинская // Журнал неврології ім. Б.М. Маньковського. - 2014. - Том 2, № 1. - С. 5-11.

В статье описан синдром умеренных когнитивных нарушений, который в настоящее время рассматривается как промежуточное состояние между возрастными изменениями центральной нервной системы и клинической деменцией. Мягкое когнитивное снижение является высоким фактором риска развития болезни Альцгеймера или другой формы деменции. Раннее установление особенностей нарушения когнитивных функций у лиц старшего возраста позволяет своевременно применить болезнь-модифицирующую терапию и, следовательно, способствовать активному, продуктивному долголетию, улучшению качества жизни как больных, так и их окружения.

17. Мищенко, Т. С. Когнитивные нарушения в практике семейного врача (актуальность проблемы, факторы риска, патогенез, возможности лечения и профилактики) [Текст] / Т. С. Мищенко // Сімейна медицина. - 2017. - № 1. - С. 21-24. - Библиогр.: с. 24.

В статье представлены данные о распространенности, причинах и механизмах развития когнитивных нарушений (КН) при различных заболеваниях. Показано, что неврологические, соматические, психиатрические заболевания часто приводят к развитию когнитивной дисфункции. Представлены основные факторы риска КН. Описаны клинические проявления возрастных когнитивных расстройств. Изложены критерии диагностики и основные принципы лечения КН различной степени выраженности. Показана эффективность препарата Мембрал в лечении умеренных КН и деменции. Представлены основные стратегии профилактики когнитивной дисфункции.

18. Насонова, Т. И. Старение мозга: возможности нейрогеропротекторной терапии [Текст] / Т. И. Насонова, И. В. Сазонов // Журнал неврології ім. Б.М. Маньковського. - 2014. - Том 2, № 4. - С. 54-61.

Представлено применение препарата Армадин у пациентов с хронической ишемией мозга.

19. Никберг, И. И. Когнитивные нарушения у больных сахарным диабетом в пожилом возрасте [Текст] / И. И. Никберг // Міжнародний ендокринологічний журнал. - 2015. - № 1. - С. 102-108.

В статье рассмотрены вопросы этиологии и патогенеза когнитивных нарушений, общения и ухода за пожилыми больными диабетом с выраженными когнитивными расстройствами.

20. Оптимизация нейротрофической терапии когнитивных нарушений [Текст] / подготовила: Т. Антонюк // НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия. - 2017. - Спецвип. №1: Хвороби похилого і старечого віку. - С. 30-32.

В статье описана эффективность Церебролизина при болезни Альцгеймера и сосудистой деменции.

21. Применение α -липоевой кислоты у пожилых пациентов с сахарным диабетом 2 типа и острым ишемическим инсультом [Текст] / подгот. Н. Ткаченко // Рациональная фармакотерапия. - 2015. - N 1. - С. 47-50.

22. Применение препарата Вазонат у пациентов пожилого возраста с когнитивными нарушениями на фоне энцефалопатии атеросклеротического генеза [Текст] / Н. Ю. Бачинская [и др.] // Міжнародний неврологічний журнал. - 2015. - N 7. - С. 59-68.

В данной статье оценивали эффективность препарата Вазонат у больных пожилого возраста с легкими и умеренными когнитивными нарушениями на фоне дисциркуляторной энцефалопатии (ДЭ). Было обследовано 40 пациентов в возрасте от 60 до 75 лет, 18 женщин и 22 мужчины с ДЭ I-II ст. Препарат Вазонат назначался в дозе 5 мл внутривенно струйно ежедневно в течение 10 дней. Полученные после окончания курса лечения данные свидетельствуют об улучшении общего состояния пациентов, их когнитивных функций и положительной динамике показателей биоэлектрической активности головного мозга.

23. Приходько, В. Ю. Когнітивні розлади у літніх людей і їхня профілактика у практиці сімейного лікаря [Текст] / В. Ю. Приходько, І. Р. Мікропуло, О. А. Кононенко // Сімейна медицина. - 2015. - N 2. - С. 23-28.

У статті наводяться діагностичні критерії і шкали для скрінінгового виявлення когнітивних порушень у пацієнтів в амбулаторних умовах, основні чинники ризику формування подібних порушень. На основі аналізу літературних даних відображена сучасна тактика медикаментозної корекції симптомів дисфункції і можливого поліпшення прогнозу.

24. Савустьяненко, А. В. Олмесартан улучшает показатели мозговой гемодинамики и неврологические исходы у пожилых пациентов с артериальной гипертензией и ишемическим инсультом [Текст] / А. В. Савустьяненко // Артериальная гипертензия. - 2014. - N 5. - С. 15-20.

25. Современная стратегия нейропротекции в терапии цереброваскулярной патологии и коррекции возрастных особенностей нейрометаболизма [Текст]: (материалы III Международной научно-практической конференции "Клиническая кардионеврология", 3-4 октября 2013 г., г. Севастополь) // Міжнародний неврологічний журнал. - 2013. - N7. - С.181-184.

Описан опыт применения Цераксона при цереброваскулярной патологии и при возрастном нарушении нейрометаболизма.

26. 616.12-008.331.1-085-053.9 Спосіб лікування хворих похилого віку з артеріальною гіпертензією та когнітивними порушеннями [Текст]: інформаційний лист. Вип.2 з проблеми "Загальна практика - сімейна медицина" / О.М. Біловол [та ін.]. - Київ: Укрмедпатентінформ, 2017. - 4 с.

Авторами запропоновано спосіб лікування хворих похилого віку з артеріальною гіпертензією та когнітивними порушеннями шляхом додавання до антигіпертензивної терапії комбінованого препарату Олатропил (пірацетам 250 мг + гамма-аміномасляна кислота 125 мг). Ефективність способу доказана на підставі проведення клінічних досліджень.

27. 616.831-005-085 Спосіб нейрометаболічної корекції кардіо-неврологічних порушень при лікуванні хворих на початкових стадіях церебрального атеросклерозу [Текст]: інформаційний лист. Вип.3 з проблеми "Геронтологія і геріатрія". - Київ: Укрмедпатентінформ, 2016. - 4с.

Описано застосування цитиколіну (препарат «Кваніл») для корекції клініко-неврологічного стану, нейропсихологічних функцій, церебрального кровотоку, біоелектричної активності головного мозку та варіабельності ритму серця у хворих похилого віку з дисциркуляторною енцефалопатією.

28. Терапевтичне застосування ніцерголіну у хворих похилого віку [Текст] / підготувала: Т. Антонюк // *НейроNEWS: Психоневрологія и нейропсихиатрия.* - 2017. - Спецвип. №1: Хвороби похилого і старечого віку. - С. 48-50.

29. Фосфатидилсерин + омега-3 (Вайаког) в лечении когнитивных нарушений: реалии и перспективы (научный обзор) [Текст] / подгот.: Т. Чистик // *Міжнародний неврологічний журнал.* - 2015. - N 3. - С. 91-95.

В обзоре приведены данные исследований, демонстрирующих, что прием фосфатидилсерин + омега-3 может уменьшить у пожилых людей когнитивный дефицит, обусловленный атеросклерозом: улучшать кратковременную и долгосрочную память, а также навыки обучения.

30. Холинергическая стратегия в лечении когнитивных нарушений при старении [Текст] / подгот. Т. Чистик // *Міжнародний неврологічний журнал.* - 2015. - N 2. - С. 147-152.

В статье описан механизм действия и схема применения препарата Глиатилин у пожилых пациентов с когнитивными нарушениями.

31. Цитиколин в лечении больных с сосудистой деменцией [Текст] // *Участковый врач.* - 2015. - N 4. - С. 10-11.

32. Шавловская, О. А. Нейропротективная терапия при хронической ишемии мозга [Текст] / О. А. Шавловская // *Лечащий врач.* - 2013. - N 9. - С. 32-36.

33. Шевченко, А. Цитиколин как средство улучшения нейропсихологического статуса у пожилых пациентов с цереброваскулярной патологией [Текст] / А. Шевченко // Приватний лікар. - 2016. - N 5. - С. 40-42.

34. Эффективность и безопасность перорального применения цитиколина при когнитивных нарушениях сосудистого генеза легкой степени тяжести: исследование IDEALE [Текст] / F. V. Cotroneo [et al.] // Міжнародний неврологічний журнал. - 2013. - N 6. - С. 77-85.

35. Semel, D. Оценка безопасности и эффективности прегабалина у пожилых пациентов с нейропатической болью: результаты объединенного анализа 11 клинических исследований [Текст] / D. Semel [et al.] // Здоров'я України XXI сторіччя: медична газета. - 2016. - Тематич. №1 березень: Неврологія. Психіатрія. Психотерапія. - С. 5.

4. Депресивні розлади

1. Бурчинский, С. Г. Венлафаксин в лечении депрессивных расстройств: от фармакологии - к фармакотерапии [Текст] / С. Г. Бурчинский // НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия. - 2015. - N 7. - С. 30-34.

Применение Венлафаксина в терапии депрессивных расстройств в гериатрической практике, особенно при наиболее частых в данной возрастной группе тревожных депрессиях.

2. Долішня, Н. І. Психопатологія депресії похилого віку: клініка, лікування [Текст] / Н. І. Долішня // НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия. - 2014. - N 3. - С. 26-28.

3. Дюкова, Г. М. Депрессии у неврологических больных пожилого возраста и принципы их терапии [Текст] / Г. М. Дюкова // НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия. - 2013. - N 2. - С.34-37.

4. Копчак, О. О. Депресивні розлади та цереброваскулярна патологія: патофізіологічні передумови взаємозв'язку, особливості клінічного перебігу та лікувальної тактики [Текст] / О. О. Копчак // Міжнародний неврологічний журнал. - 2017. - N 2. - С. 95-105.

В статті висвітлені сучасні підходи до лікування судинних депресивних розладів (ДР) із застосуванням антидепресантів. З огляду на поліфункціональні властивості та особливості механізму дії обґрунтовано безпечність та доцільність застосування тразодону в лікуванні ДР, коморбідних із цереброваскулярною патологією.

5. Круглов, Л. С. Оптимизация терапии пожилых больных с коморбидностью депрессии и психоорганических нарушений сосудистого генеза [Текст] / Л. С. Круглов, И. А. Мешандин // *НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия.* - 2013. - N 5. - С. 22-26.

6. Левада, О. А. Особливості васкулярного депресивного розладу на етапах розвитку субкортикальної судинної деменції у похилому та старечому віці [Текст] / О. А. Левада, І. Я. Пінчук // *Міжнародний неврологічний журнал.* - 2013. - N 5. - С. 88-94.

7. Левин, О. С. Депрессия и деменция у пациентов пожилого возраста [Текст] / О. С. Левин // *НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия.* - 2013. - N 3. - С. 38-43.

В статье описаны особенности проявления депрессии у пациентов с деменцией, диагностика и лечение депрессии и деменции у пациентов пожилого возраста.

8. Марута, Н. О. Система терапії ендогенних депресій із суїцидальним ризиком в осіб похилого віку: [Мелітор] [Текст] / Н. О. Марута, І. О. Явдак, О. С. Череднякова // *Здоров'я України XXI сторіччя: медична газета.* - 2012. - Тематич. №3 жовтень: *Неврологія. Психіатрія. Психотерапія.* - С. 22-23.

9. Никберг, И. И. Психическое здоровье человека в третьем возрасте [Текст] / И. И. Никберг // *Новости медицины и фармации в Украине.* - 2015. - N 7. - С. 28-29.

В статье описаны депрессивные состояния, когнитивный дефицит, деменция и уход за пожилыми и старыми людьми с нарушениями психики и поведения.

10. Руководство по лечению депрессии у взрослых и пациентов пожилого возраста [Текст] / подготовила: М. Ковальчук // *НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия.* - 2016. - N 1. - С. 28-32.

Представлен краткий обзор рекомендаций по лечению депрессии у взрослых и пациентов пожилого возраста, подготовленных рабочей группой Национальной службы здравоохранения Великобритании (NMS, 2015).

11. Эффективность эсциталопрама в лечении депрессии у лиц пожилого возраста [Текст] / подгот.: Л. Калашник // *НейроNEWS: Психоневрология и нейропсихиатрия.* - 2014. - N 7. - С. 50-52.

Приведены результаты клинического исследования, в котором оценивали эффективность и безопасность селективного ингибитора обратного захвата серотонина эсциталопрама в терапии депрессии с учетом клинических особенностей течения данного заболевания у лиц пожилого возраста.

ЗМІСТ

1.	Серцево-судинні захворювання	3
1.1	Артеріальна гіпертензія: профілактика, лікування.....	7
2.	Неврологічні захворювання.....	12
3.	Депресивні розлади	18

Укладач: Боріскіна О.В.

Відповідальний за випуск: Діжур Т.А.

Тираж: 10 прим.